

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

20. června 2006

úterý

číslo 4.

**UDÁLOST DNE:
OCENĚNÍ
HANY BUDÍNSKÉ**

rozhovor str. 68 - 69

**HRÁLI JSME SI
S HERWIGEM A MONOU**

strana 75

**PŘÍPITEK
V REDAKCI**

strana 82

ÚVODNÍK

Nikde jinde než v Trutnově nejsou noci tak krátké. A nikde jinde než v Trutnově se neděje po nocích tolik zajímavých věcí, které odvádějí od práce. Obzvláště po tak náročném dni jako byl ten včerejší. Jedna redaktorka málem přišla o život, když se pokoušela ze střechy fotografovat nejmenované členky jednoho souboru, druhá byla označena fenkou Monou, což se projevovalo v jejích neustálých záchvatech smíchu a další redaktor zapomněl, jak se tvoří přechodníky. Fotograf, zmučen nedostatkem spánku, usínal na každém třetí kroku, a grafik na tom nebyl o mnoho lépe. Přes to všechno je další číslo na světě. Přes to všechno je na světě stále krásně. Uf!

Už od pondělka máme návštěvu – paní Janu Vobrubovou, Libuši Novákovou, a Jiřího Oudese, osobnosti spojené s obdobím, kdy se dramatická výchova konstituovala jako svěbytný způsob práce s dětmi, osobnosti, které obor posouvaly vpřed. Dnes k nim přibude host čtvrtý – paní Hana Budínská. A kvůli ní a její celoživotní práci přijede ještě i návštěva ministerská. Možná už tušíte, nač se můžete těšit! Rozhovor s Hanou Budínskou si proto nenechte ujít.

A ještě něco! Deník Dětské scény se prý nejlépe čte v cukrárně a nebo v kavárně u zákusku, zmrzliny či skvělé kávy. Nevíte o nějaké? To čtivo za to stojí!

id

Autorem fotografie na titulní straně je Michal Drtna, editor a fotograf.

I tento snímek, stejně jako ten včerejší, je pro čtenáře hádankou. Jde o jednu autentickou fotografii z představení a nebo o montáž ze dvou, tří, čtyř, pěti a nebo více fotografií?

DNES O ...

Vybuzovat tvořivost, ať už se to týká čehokoliv ... rozhovor s Hanou Budínskou

Jaká byla tvá cesta k divadlu s dětmi?

Pokud vím, jsi vystudovaná výtvarnice... K divadlu jsem se dostala až v Brně na Vyšší uměleckoprůmyslové škole. Loutky mě ale zajímaly už jako malou holku - pořád jsem měla představu, že si musím nějakou loutku vyrobit, dokonce to měla být marioneta, ale to jsem samozřejmě nezvládla. Až později nějaká kantorka potřebovala na něco maňasa, tak jsem asi jako desetiletá nebo dvanáctiletá svého prvního vyrobila. A pak jsem šla studovat výtvarníčinu. Nej dřív do Jablonce, kde se kolem loutek moc nedělo, i když tam studenti pořádali zajímavé vlastní večery - viděla jsem tam například poprvé stínohru, která mě „chytla“ na celý život. Ale v Brně už byl školní soubor Ajdivadlo. To byla zajímavá parta lidí, kteří sice už odcházeli, když jsem na školu přišla, ale viděla jsem nějaké hotové inscenace a v Jarmarku z Českého roku jsem jednou i hrála. Tam vznikla má první loutková hříčka, kterou jsem napsala, stvořila pro ni loutky a režírovala ji. Byla to krátká veršovaná dramatizace Budulínka. Později jsem ji vytiskla a docela často se hrála. Psala jsem ji tehdy sice pro sebe a své spolužáky, ukázalo se ale, že je dobře použitelná pro děti. Byla jednoduchá a bez dlouhých řečí se v ní šlo od akce k akci a k rychlému závěru.

Kde se zrodila myšlenka, že bys pracovala s dětmi? Musela ses rozhodovat mezi výtvarnou praxí a pedagogickou činností?

Studovala jsem na oddělení drobného uměleckého průmyslu, kde šlo v podstatě o výrobu hraček a loutek. Po škole jsem dostala dvě umístěnky, jednu do Mariánských Lázní, kde jsem měla dělat kostymérku loutek v tehdejší profesionální loutkovém divadle, druhou do Ústředního domu pionýrů a mládeže do oddělení techniky, do úseku „Dovedné ruce“. K mému rozhodnutí nejspíš přispělo, že jsem už před tím asi rok vedla výtvarný kroužek v brněnských Lužánkách a dostala jsem se tam poprvé k práci s dětmi. V Mariánkách

bych se sice dostala k loutkám, což mě lákalo mnohem víc než práce v oddělení techniky, na Praze mě ale přitahovalo to, že si budu moci vytvořit vlastní program, náplň práce, a že tam budu mít silnější konkurenci, která mě poženě dopředu... Když jsem se pak v Praze ale trochu rozkoukala, uvědomila jsem si, že v oddělení estetické výchovy nemají loutkářský úsek. Tak jsem se sebrala, šla za ředitelem, řekla jsem mu to, a on řekl, no tak to zkus a ten úsek vybuduj. Paradoxně to pro mě začátkem 50. let byla báječná doba. Mohla jsem si založit loutkářský úsek ze dne na den. Neměli jsme ze začátku vůbec nic, takže jsme hráli za převráceným stolem. Loutky jsme si museli vyrobit. Pár jich tam sice bylo, ale tak příšerných, že když jsem je našla ve skříni, tak jsem tu skříň zase rychle zavřela. A z toho to vlastně všechno vzniklo. Loutky pro své hříčky jsme si sami vytvářeli už od výtvarných návrhů. Dodnes si třeba pamatuju ty od Jirky Vyšohlída, který byl jako dítě schopný i kreslit a malovat docela na úrovni (dnes je to muzikant, loutkoherec a režisér Divadla DRAK v Hradci Králové - pozn. redakce). Postupně jsme se trochu vypracovali a kolem roku 1960 jsme se začali zúčastňovat Soutěží tvořivosti mládeže. V roce 1961 si nás všimli redaktori z časopisu Loutkář a ti nás poprvé vyslali na Loutkářskou Chrudim - s Pohádkou o malém ježkovi.

Kde jsi v 50. letech, kdy jsi začínala v tehdejší ÚDPM v Praze, sbírala inspiraci pro práci s dětmi?

Dnešní mladá generace může hodně čerpat od „klasiků oboru“, k nimž patříš dnes i ty, tehdy to ale muselo být mnohem obtížnější... Měla jsem ohromnou výhodu, že jsem se do té doby v životě nepotkala s takovým tím „prfáckým“ loutkovým divadlem. Nebyla jsem zkažená a musela jsem vycházet z toho, co se kolem mě kde mihlo lepšího, třeba v kresleném a loutkovém filmu. Hlavní inspirací úplně na začátku pro mě byli starší studenti obou výtvarných škol, později hradecký DRAK, který jsem milovala, a Naivní divadlo Liberec. Navíc se mnou poslední rok v Jablonci studovali i Karel a Jitka Novákoví, kteří pak hráli v liberecké Ypsilonce. Tam jsem tehdy viděla Encyklopedické heslo 20. století a Carmen nejen podle Bizeta a obojí mě ohromě nadchlo. Ke stylu práce s dětmi mě ale přivedl už mnohem dřív jakýsi neznámý pan učitel. Ještě v

dětsví se mi dostala do ruky knížečka s jeho hrou, která vznikla na podobném principu, jaký jsem později já rozvíjela s dětmi. Literární předlohu - pohádku Václava Říhy Dvě Maričky - nejdřív rozehrával v improvizacích, střídal děti v rolích, nechával je tvořit text vlastními slovy a dával podněty k jejich vlastním nápadům... Nešlo o loutkové divadlo, bylo mi ale blízké, jak vycházel z dětí a „žil s nimi“, a že i text psal ve spolupráci s nimi. Jinak jsem ale opravdu neměla kde se učit. Učila jsem se jen na první knížce Sergeje Obrazcova Herec s loutkou, která se ale nezabývá prací s dětmi. Odborná literatura o práci s dětmi tehdy neexistovala, ta přišla až mnohem později. V tom byla ale právě i ta výhoda, že jsme všechno museli vymýšlet společně s dětmi. A měla jsem obrovské štěstí, že hned první party byly báječné, chodily tam lidi jako Jiří Vyšehrad, Martin Matějů, Jiří Trnka, potom Jarda Provazník a Luděk Richter... Šlo to úplně samo. Důležité bylo, že jsem byla jen o trochu starší než oni - byla jsem součástí party. Měla jsem nechuť k tehdejší škole a necítila jsem se nikdy jako kantorka. Vůbec si myslím, že děti potřebují, aby s nimi pracovali mladí lidé... Na tohle období také nejradši vzpomínám, protože mám pocit, že to byla opravdu dokonalá týmová tvořivá práce, společné hledání cesty. Až mnohem později přišli lidé, od kterých jsem se opravdu mohla učit. Jezdili jsme dlouho hlavně na Chrudim, kde jsme museli úporně bojovat proti tradičním loutkářům, kterým vadilo že jsme používali i „živáčky“, a že to tedy nebylo „pravé loutkové divadlo“. Až když jsem začla jezdit do Kaplice (Kaplické divadelní léto - předchůdce dnešní Dětské scény - pozn. red.), dala jsem se dohromady s divadelníky jako takovými.

V čem vůbec podle tebe spočívá přínos loutek pro dramatickou výchovu a dětské divadlo?

Myslím si, že dává mnohem víc příležitostí k všestrannější tvořivé práci a komplexní estetické výchově. Vždycky mě na loutkovém divadle hlavně zajímalo to, jak spojuje výtvarno a práci s nejrůznějším materiálem při tvorbě loutek, zvukovou stránku, muziku a práci se slovem, textem, literaturou, že i v tom nejprostším výstupu s loutkou je, nebo by mělo být tohle všechno obsažené. Měla jsem ohromné štěstí, že i tam, kde bych si naprosto nevěděla rady - myslím hudební doprovod a zpěv - se vždycky přímo v našich řadách objevil muzikant s loutkářským citěním, ať už to byl Martin Matějů, Štěpán Filčík, nebo nakonec ty. Všechny písničky k našim hrám vznikaly přímo v souborech, a to bylo k nezaplacení. Loutka, pokud ti ji někdo nedá hotovou do ruky, ale jdeš k ní krok po kroku od materiálu, je dětem od malíčka velice blízká. Ale má to samozřejmě i své zadrhéle - dítě musí nejdřív zvládnout tu materii, naučit se pohybové loutku ovládnout, a pak s loutkou a přes loutku převést výrazně a výrazně jednat, což není vůbec jednoduché.

To je tvé vysvětlení pro to, že většina vedoucích dětských souborů inklinuje spíše k činohernímu typu divadla?

Tak tomu přece bylo i v dobách tvé aktivní činnosti s dětmi. Určitě. Kdysi dávno mi to někteří vedoucí i řekli: Kdybychom měli dělat všechno, co děláte vy, kam bychom přišli..., kde bychom na to vzali čas? No jistě, loutkové divadlo s dětmi chtělo vždycky opravdu mnohem víc zkušeností a dovedností. Tam děti nemohly jít jen samy za sebe, s bezprostředností jim vlastní. Které osobnosti ti byly v letech tvého působení svým přístupem k divadlu a dětem nejbližší? Nerada bych na někoho zapomněla. Samozřejmě mě nejdřív ovlivňovalo to, co dobrého jsem v těch prvních letech viděla na Chrudimi. Moc toho tehdy nebylo. Mě zaujal bratislavský profesor Fikari se studenty výtvarné školy nebo Miloslav Linhart se svými učiteli. Ale z lidí, kteří dělali s dětmi, to byli nejdřív Rudolf Zezula se souborem Mespase, pak to byl Jiří Oudes. Poprvé jsme se setkali v zapadlé vesničce Těšov, kde tehdy pracoval, a já jsem pak o něm a jeho dětech napsala nadšeně do Loutkáře. Moc se mi líbil jeho přístup... Mezitím jsem na prvním semináři, který připravila Eva Machková ještě ve Žďáru nad Sázavou, potkala Jindru Delongovou. Náš styl práce byl dost podobný, dokonce jsme další seminář ve Žďáru vedli spolu... Pak samozřejmě přišli lidi jako Milada Mašatová a Soňa Pavelková, mnohem později Mirek Slavík, jehož práci jsem taky moc obdivovala. Jim šlo ovšem hlavně o kvalitu představení, pro mě byl hlavním cílem celý proces před tím. Strašně se mi líbil Josef Mlejnek. Vzpomínám na jeho Čerta s houslemi, to pro mě byl zážitek, stejně jako jeho báječná metodická ukázka. Obdivovala jsem práci Milady Mašatové, obě jsme ale k dětem přistupovaly úplně jinak. Když jsem na tím přemýšlela, napadlo mě: Milada inspirovala děti, které potřebovala k uskutečňování svých představ, mě inspirovaly děti, které mě potřebovaly k uskutečňování svých představ.

Kdo zná tvé Hry pro šest smyslů, ví, že jsi kromě podnětů z oblasti divadla a dramatické výchovy využívala i inspirace z jiných oblastí umění - třeba literatury nebo výtvarného umění. Po čem jsi ve své praxi sahala nejčastěji? Je něco, co bys chtěla doporučit svým následovníkům?

Doporučovat můžu těžko, doba je jiná a oni jsou také jiní, než jsem byla já. Vždycky jsem trávila spoustu času v knihovně a znala jsem z dětské literatury skoro všechno, co za něco stálo. Ale jinak mě na velmi dlouhou dobu ovlivnil Christian Morgenstern - jeho styl mi vždycky ohromně vyhovoval. Teprve mnohem později vyšly texty od Pavla Šruta, Emanuela Frynty, Josefa Hirsala... Ve své době mě docela inspiroval Jiří Žáček, jeho dnešní věci už ale bohužel moc inspirativní nejsou. Hodně jsem sledovala dětské časopisy, hlavně Mateřídoušku, kde tehdy spousta autorů začínala - napadá mě třeba Jiří Kahoun. Z výtvarného umění mě dost zasáhla velká výstava naivního umění na Slovensku v první polovině 60. let. Z výtvarníků pro mě byli nejzajímavější lidé jako Paul Klee, nebo z našich Ladislav Novák... Líbilo se mi prostě všechno, co mělo něco společného s hravostí, fantazií - my jsme tomu v prvních letech říkali „umět si vyměšlet“. Určitě bych si vzpomněla na plno dalších lidí. Tuhle jsem si ale nemohla ani vzpomenout, jak se jmenuje náš prezident...

Dokázala bys nějak ve zkratce charakterizovat svou metodu práce s dětmi? Co pro tebe bylo zásadní?

Nezmermomočovat děti. A jít s nimi. Vycházet z nich. Nabízet jim řadu možností. Učit je myslet „na vlastní hlavu“. Líp to teď po tak rozpáleném dnu říct nedokážu. Co je ale hlavní - bavilo mě to. Ráda bych řekla všem vedoucím, kteří začali dělat s dětmi, že pokud je ta práce nebude vyloženě bavit, nebudou ji nikdy dělat dobře a měli by toho radši víc nechat. Vypadá to strašně jednoduše, ale není to samozřejmě.

Máš pocit, že jste ty a tví souputníci v letech svého působení „vytěžili“ z loutkového divadla vše?

Pořád si myslím, že by se ještě něco dalšího dalo najít. Kdybych ale věděla co, byla bych to udělala. Mám přesto pocit, že loutkové divadlo skrývá možnosti, které zatím nikdo neobjevil. Cesta by mohla vést přes výtvarno a materiál, a tam by se také mohla hledat témata pro práci s dětskými loutkáři. Nevím, na to budou muset přijít jiní. Možná už na to nazrává čas.

Mrzí tě někdy, že jsi dělala divadlo s dětmi a jezdila na přehlídky převážně v době, kdy tady vládla nesvoboda?

To bylo právě dobře, že jsme v takové době mohli něco takového podnikat! Z těch souborů vyšli lidé, kterých si dodneška velice vážím. Kdyby vyrůstali jen pod vlivem té nesvobody, asi by byli dnes trochu jiní... Přestože jsme byli Ústřední dům pionýrů, tedy vlastně politické zařízení, do toho co a jak jsem dělala s dětmi, mi v podstatě nikdo nemluvil. Komunistům zřejmě nepripadají děti tak důležité, jak všude vždycky hlásali. A nějak jim taky uniklo, že z těch dětí od nás jednou budou samostatně myslící a jednající tvořiví lidé, a těmi nebude možné jen tak lehce manipulovat. Pod svícem bývá tma... Ta doba byla zpočátku také výhodná i tím, že děti dlouho nic jiného neměly a u nás se v divadle mohly vyžívat svobodně v mnoha směrech. Měly na to i čas. Zkoušeli jsme dvakrát týdně a mezitím jsme ještě hráli. To už později nebylo možné, s bídou jsem dala děti dohromady jednou týdně. Ta doba nesvobody nám vlastně paradoxně přímo přihrála únik, možnost sklouznout nezapadlé do tvořivějších končin loutkového divadla a po svém je víc a víc rozvíjet, svobodněji než bylo tenkrát v loutkovém divadle zvykem.

A něco na závěr?

Vždycky pro mě bylo nejdůležitější vybuzování vlastní tvořivosti, ať už se to týkalo čehokoliv. Přiznávám, že v mé práci ve skutečnosti nešlo o loutkové divadlo, to bylo jen báječným prostředkem k rozvíjení tvořivého přístupu k životu a ke světu.

S Hanou Budínskou, čerstvou nositelkou Ceny ministra kultury za celoživotní přínos v oblasti dětských estetických aktivit, si povídá Jakub Hulák.

Hana Budínská je jednou z těch osobností, bez nichž by česká dnešní dramatická výchova a dětské divadlo vypadaly patrně trochu jinak. Od první poloviny 50. let do začátku 90. let vedla mnoho dětských a mladých loutkářských souborů v ÚDPM JF (později ÚDDM). Od r. 1961 se se svými soubory několikrát zúčastnila Loutkářské Chrudimi - v dobách, kdy ještě neexistovala národní přehlídka dětských souborů, a patřila k těm, kteří pořádně „zahýbali“ stojatými loutkářskými vodami. Když se v roce 1971 a 1972 konaly vůbec první národní přehlídky dětského divadla (ve Žďáru nad Sázavou), byla se svými soubory u toho. Když se přehlídka přestěhovala na patnáct let do Kaplice, bylo možné tu H. Budínskou pravidelně potkat v roli vedoucí souboru, ale i v roli lektora a porotce. V 70. a 80. letech měla podstatný podíl na experimentálním programu komplexní estetické výchovy Umění-hra na dětských letních táborech, o kterém se toho už dnes bohužel mnoho neví, ale který v mnohém předjímá to, s čím se dnes můžeme setkat v práci mnohých tvořivých pedagogů, kteří se inspiroují např. akčním uměním. Nová generace učitelů a studentů dramatické výchovy zná Hanu Budínskou hlavně jako autorku dramatických výchovných bestsellerů Hry pro šest smyslů. Což ale není zdaleka jediná její publikace. Když si zalistujete v Tvořivé dramatické č. 1 z roku 2001, najdete tu nejen její podrobný portrét, ale také několikastránkovou bibliografii - dlouhý seznam jejích publikací, repertoárových sborníků a článků, které ani náhodou nejsou jen historickými dokumenty.

Jaroslav Provazník

VŠIMLI JSME SI DNES

Libuše Nováková a Jana Vobrubová

Luděk Richter a knihy, za ním J. Oudes

věrná čtenářka

tak se rodí Blažková

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

známých loutkářů

Divadlo je jako zeměkoule. Má svá moře, ostrovy a ostrůvky, hory a propasti. Nacházejí se zde roztočivé krajiny, ve kterých lze snadno zabloudit. Jednou z těchto krajín je loutkové divadlo.

Pokud se chceme vydat na cestu touto krajinou, není od věci mít s sebou mapu. Pokusil jsem se vytvořit takový náčrt mapy současného loutkového divadla a připadal jsem si jako Samuel Fritz, jistý málo známý trutnovský rodák, který se v letech 1689-91 vydal podél Amazonky. Mapu si zakresloval sám. On vytvořil jako první přesnou mapu toku Amazonky. Z něho pokusu o zmapování této krajiny určitě nevzejde podrobná mapa 1:50 000. Bude to spíš takový satelitní snímek. Jeho předností by měla být aktuálnost.

Zeptal jsem se čtyř osobností české loutkové scény na pár otázek. Pokusím se je zde porovnat. **Pro jistotu jsem se ptal po systematickosti práce s loutkou.** Všichni dotázaní se shodli, že s loutkou pracují systematicky. **Jiří Polehňa** (ZUŠ Na Střežíně, Hradec Králové), zmínil, že jen výjimečně zabrousí i jiným divadelním prostředkům. Nemá vyhraněný typ loutky, snaží se, aby děti poznaly co nejvíce možností a variant loutkového divadla. Obdobně je na tom i **Jaroslava Holasová** (ZUŠ Jaroměř), která zohledňuje i přiměřenost užití určitého typu loutky podle věku a loutkářských zkušeností dětí. **Libor Štumpf** (Chrudim) preferuje maňásků a marionet. **Roman Bauer** (principál loutkářského souboru BOĎI, Jaroměř) nejčastěji užívá marionety 55 cm na nitích a v zájezdových představeních 22 cm na drátě. Inspirace se vznáší všude kolem nás. Inspirací může být rozhovor s přáteli nebo přání pořadatele (L. Štumpf), upravený starý text (R. Bauer), autorská tvorba (J. Polehňa a R. Bauer) nebo próza či poezie volená s ohledem k věku dětí (J. Holasová).

Druhý zajímavý okruh otázek se týkal **vztahu dětí k loutkovému divadlu.** Na otázku motivace dětí, proč si loutkové divadlo vybírají, se názory liší, ač ne zásadně. J. Holasová se domnívá, že děti nejvíce baví to, že děti odlišují kdy hrají za

loutky a kdy za sebe.

L. Štumpf spatřuje atraktivnost loutkového divadla pro děti v práci s materiálem a v obživování neživé hmoty. R. Bauer a J. Polehňa se v podstatě shodli v názoru, že děti k loutkovému divadlu přicházejí bez motivace, spíše z přání rodičů, aby něco dělaly. Opravdu si loutkové divadlo vyberou až ve chvíli, kdy na něj uvěří. Mimo obecně známé pedagogické cíle loutkového divadla, kam bych zařadil rozvíjení fantazie, práci s materiálem a předmětem, kultivaci výtvarného citění a spolupráci. J. Holasová přidala postřeh ohledně odbourávání ostychu dětí v komunikaci, vidí loutku jako možný nástroj jejich uvolnění. J. Polehňa poukázal na možnost překročení zaběhaných lidských i zvířecích stereotypů a R. Bauer označil v této souvislosti objevování možností loutky za nikdy nekončící proces. Vdechnutí života loutce a možnost předvést divákům objevené možnosti loutky, to jsou pro děti (podle všech výše zmíněných) největší kouzla loutkového divadla. Naopak za nejobtížnější pro děti označili uvědomění si výlučnosti loutky a celého tohoto divadelního žánru (J. Polehňa), vdechnutí loutce co nejdokonalejší pohyb a gesta (L. Štumpf), uvědomění si toho, jak bych se choval já v určité situaci, a pak to přenést na loutku, jinak řečeno hrát loutkou, ne jen ji vést (R. Bauer). Úskalí při práci s loutkou vidí J. Holasová v uvědomění si, kdy je loutka nezbytná a kdy je na obtíž. Pak se i krásné loutky musí vzdát každý, nejen děti.

Z těchto myšlenek si dovoluji usuzovat, že loutkové divadlo je v dobrých rukách, že lidé, kteří dětské loutkové soubory vedou, jsou lidé na správných místech. Jsem přesvědčen, že loutka v Čechách jen tak nevymře.

vm

ANKETA

Co by měl umět /nebo mít/ člověk, který chce hrát loutkové divadlo?

Osobní zájem, tvořivý potenciál, podporující rodiče, dobrou partu dětí a tvořivého pedagoga, což platí pro každou tvořivou činnost. *Anka, lektorka*

Chuť poznávat materiál, předměty, představivost v co se můžou předměty proměnit a hodně místa doma, aby měl kam své oživené předměty dávat, protože se nedají vyhodit. *Martina, lektorka*

Hlasitě mluvit, aby ho bylo slyšet, umět dobře pohybovat s loutkou, považovat loutku za svého přítele. *Zdeněk a Martin, členové dětského souboru*

Zpočátku chuť a fantazie, nadšení, schopnost vnímat svět neotřele, jít svou cestou, zbytek už přijde časem – za předpokladu dobrého vedoucího. *Dana, seminaristka*

Oživovat předměty. *Žanda, vedoucí souboru*

Člověk, který chce dělat loutkové divadlo by měl umět oživit předměty, který živý nejsou a dát jim nějaký... prostě je oživit. *Tereza, seminaristka*

Měl by ovládat loutky, měl by mít šikovný prsty a umět měnit hlasy. *Bára, členka dětského souboru*

Měl by umět pracovat s loutkou měl by umět pracovat s předmětem, měl by si umět hrát, měl by se umět ztotožnit s tou loutkou, měl by se jmenovat Karel Vostárek, měl by umět respektovat partnery, měl by umět komunikovat s publikem skrze loutku, měl by mít dostatečné hlasové vybavení. To ani nestihneme probrat. Musí toho umět spoustu. A ještě jsme to nikde nepublikovali, budete první. *Pavla a Veronika, seminaristky*

Oživovat. *Lukáš, vedoucí dětského souboru*

Určitě by se měl umět vyjadřovat, aby předal sdělení. Měl by mít fantazii...cit v rukou. *Nela*

a Aneta, členky dětského souboru

Umět pracovat se svým hlasem a loutkou. Měl by vnímat mimiku a gesta, aby pohyb loutky působil věrohodně. *Jitka, členka Tanečního studia L. Košíkové*

Sama to nemám moc vyřešené. Dobře pracovat s hlasem, hrát hlasem a loutku mít zvládnutou možná víc než své vlastní tělo. Je to velký experiment... Člověk se musí do loutky vtělit a musí ji znát. *Jana, lektorka*

Musí umět strašně moc věcí kolem techniky vedení loutek. Musí mít velkou představivost a technické myšlení spolu s divadelním citem, herecké dovednosti musí skloubit s technickým myšlením

a estetickým cítěním – logicky bych tedy řekla, že vlastně takový člověk neexistuje. Ale vím, že existuje.

Gábina, seminaristka

Musí umět s loutkou pracovat, vést ji. Pracovat s hlasem, se zvukem, s dekorací, s prostorem. Pro některého člověka je lepší hrát s loutkou než jako herec, může se za loutku schovat. Měl by také zvládnout koordinaci pohybu, mít výtvarný cit a taky by si měl umět loutku vyrobit (nebo mít dobré spolupracovníky). *Irena, seminaristka*

Respektovat materiál, vlastnosti, měl by mít k loutce vztah. Je to někdy náročnější než herectví, v loutkovém divadle je víc prostředků. *Anička, seminaristka*

SLOVO POROTY

A CO JAKO?

Autor tohoto článku se pokusil osedlat si Trojského koně, tzn. odvírat svou paměť a ještě jednou sepsat lektorskou reflexi.

Inscenace je postavena na autorském textu divadelního souboru Haxna z Brna. Pokouší se zobrazit svět dospívajících. Svět dospívajících očima dospívajících. Pokouší se vypovídat o vztazích, které tito -náctiletí žijí. Je to pokus o velmi upřímnou výpověď.

Inscenace potvrzuje, jak obtížné je to, aby dospívající vypovídali prostřednictvím divadla o sobě samých... Ztěžka totiž mohou mít odstup a uvidět se z nějakého úhlu pohledu. A ta dobrá vůle vypovídat o svém světě pravdivě, ještě nemusí přinášet pravdivost jevištní.

Inscenace z velké části zůstává v poloze nápodoby reality. Promluvy postav připomínají dialogy televizních seriálů i herectví je k televiznímu herectví připodobitelné. Určitou výjimkou je postava Evičky, která tím, jak je uchopena a tvarována, tenduje ke konkrétnímu typu (zároveň poukazuje i k jistému žánrovému určení) a tím se dostává nad tu pravděpodobnostní a obecnou polohu. Tato postava (a postava mladšího bratra) ukazují možný směr, kam poposunout vyjadřovací prostředky inscenace, aby došlo ke kýženému zdívaladlnění textu.

Scénografie svými civilními kostýmy, pravda, jednotlivým postavám mnoho nepomáhá. A scéna svým prostorovým řešením (tři, potažmo čtyři místnosti jednoho bytu) přináší občasné obtíže. Světelné střihy, které přenášejí diváckou pozornost z jedné místnosti do druhé, inscenaci slouží naopak velmi dobře. Problém zase je, když se od nábytku – zcela obdobně pojednaného jako je postel v ložnici – chce, aby představoval sedačku v obývací.

Scénář inscenace ve snaze dosahovat jisté autenticity hereckého projevu ponechává i volný prostor pro improvizaci, což občas přinese i nepřesnosti ve vyjádření toho, co by postava měla sdělit. Přibližnosti trpí i řada hereckých situací, což má pak za následek obecně nastolené vztahy.

Pokus souboru o generační výpověď je ale pokusem platným a velice cenným, nad kterým ani náhodou nemůžeme říct: „A co jako?“.

Václav Klemens

O Zeleném prasátku aneb TV LUNA byla při tom

Nesmělá znělka „televize“ Luna otevírá rámec představení souboru BUBU ze Vsetína. Známa TV moderátorka, melouc svým „loutkovým pantem“, nás po upozornění na nebezpečí hrozící Zelenému prasátku předá slovem i obrazem do „terénu“ na druhé straně paravánu, kde nás její neméně známá „meloucí“ kolegyně konečně vpustí do pohádky o Zeleném prasátku. Vstupujeme se „skrytou kamerou“ bezprostředně do příchodu, představování a plánování maňáskových loupežníků Slaninů, kteří nelení a plán uloupení (kupodivu plošného) Zeleného prasátka bez odkladu realizují. Jdeme divácky se subtilním příběhem, fandíme protagonistovi, kterého zachrání mohutný (těž placatý) Modrý soukmenovec. Na konci uroníme slzu z moderátorkou loučící se z TV studia LUNA. Znělka dozněla, vše šťastně skončilo, ale za opuštěným paravánem zůstává viset otázka týkající se TV rámce jeho nezbytnosti a funkce. Dále plejády druhů použitých loutek (tři technologických principů) a hlavně skutečného dějového využití potenciálu, který tyto loutky nabízejí.

Karel Vostárek

Třebotov na cestě k divadlu

Tři boty z Třebotova vykročily poprvé výrazně na půdu divadla. A bylo to vykročení velmi příjemné a zdařilé. Václava Makovcová a Jana Barnová vybraly pro svůj soubor dětí z prvních až třetích tříd tři anglické pohádky ze Šrutova Kočičího krále a vytvořily jim výborné podmínky pro to, aby se děti mohly cítit na jevišti dobře a otevřela se jim tak cesta k vědomému vstupování na půdu divadla, k objevování jeho zákonitostí a tajů. Díky šikovné režijní koncepci dostaly děti příležitost vytvářet - jim dosažitelnými prostředky – jednoduché postavy a situace. Na dopoledním i odpoledním představení bylo vidět, že děti jsou adekvátně svému věku a svým možnostem úctyhodně vybavené (kolektivní souhra, zvládání prostoru, schopnost komunikovat, jednat slovem, dovednost vstupovat do role atd.) a jejich projev byl nakažlivý svou živostí a zaujetím. Na diskusi lektorského sboru s vedoucími a na včerejším podvečerním semináři přišla samozřejmě řeč i na to, že v představení byla místa, která by měla mít větší gradaci a přesnější fázování (zvl. Myška Hryžka), výraznější temporytmus a spád, ale podle mého i tato „slabší“ místa paradoxně svědčila pro kvalitní práci Třebotovských: Divadelní tvar, který vedoucí s dětmi připravily, dokáže i takto malé a divadelně zatím málo zkušené děti „podržet“ a – co je obzvláště cenné – je současně nastaven tak, aby do něj mohly postupně „dorůstat“.

Jaroslav Provažník

VIDĚLI JSME V PONDĚLÍ

O zeleném prasátku

O zeleném prasátku

O zeleném prasátku

Tu to máš!

VIDĚLI JSME V PONDĚLÍ

Tu to máš!

Tu to máš!

Ztráty a nálezy

Ztráty a nálezy

Co ztratily, co našly červené nosy?

Zvedání ruky je ladné, naklánění hlavy je ladné, také pád je ladný, ladné je i vstávání v tanečním oblouku. Ladná šestice dívek o práci s tělem bezesporu hodně ví. Za červenými nosy je ukryto asi i úžasné vybavení pro pohybové divadlo. Ale co u nás ztratili, co před námi hledali jejich klauni? Došli vůbec do včerejší pátrací akce v Národním domě klauni? Na počátku představení vstupují dámy s červenými nosy do sálu z různých koutů, hledají někoho? Schází jim něco? Hledají se? Objevují jeviště, uvidí publikum. Publikum přepočítají a taky trochu drbou, trochu se posmívají. Ukáží šest výstupů se šesti předměty, z nichž využijí jen pět (klobouk měl smůlu). Obruč, lavor, míč, židle a stuha dostaly šanci na akci. V klidovém, siestovém tempu jde ta akce jedna po druhé s minimem rytmických zvratů, změn i obměn. Pozvolností a klidem se ale místy proklube zvládnutá dovednost (třeba ty kolem židle, nebo tanec se stuhou). Publikum si poposedává. Jednotlivé akcičky pod červenými nosy velmi zvolna počínají a zvolna až nevzrušivě se tak nějak ze sebe končí. Publikum ševlí. Dostane se mu odměny, děkují se dámská pozadí. Potenciál tréninkem a tanečními programy vytvořených fyzických dovedností mladých dam z Rychnova u Jablonce nad Nisou a potenciál připravených možností jejich fyzických akcí je utajen za absencí jasného místa, času, charakterů a vztahů. Nevíme, kdo má jaké sny, jaká chtění, přání, zloby. Nevíme, co mu chybí, po čem touží. Publikum si šeptem vyměňuje komentáře. Dámy z Magdalény (také jejich vedoucí) jsou sympatické a nejen na jevišti si jistě mohou věřit. Je jasné, že se spolu dobře znají, že si spolu rozumí, že spolu mnohé prožily. A tak se opravdu těším, že bych někdy příště mohl být účasten zúročení všeho, co mají k dispozici (zatím). Třeba při vpádu skutečných klaunů.

Roman Černík

FRANCÍNEK A EVELÍNKA

Pohádkové vyprávění „Polní žínka Evelínka“ Františka Nepila se stalo předlohou pro dramtizaci Lenky Tretiagové a Štěpána Pácla. Dramatizace zachovává pohádkový původ postavy Evelínky – je polní žínkou. Inscenace samotná už tuto skutečnost nezohledňuje, ani v tom jak se realizují jevištní situace, ani v kostýmním řešení postavy Evelínky.

Inscenace pracuje s rámcem, který ovšem není sdělován jasně a ve kterém tudíž divák někdy ztrácí orientaci. Zpracování se snaží vytvářet především příležitosti pro tanec a pohyb, jakožto hlavní složku inscenace. Taneční výstupy zpracovávají různorodé folklórní inspirace, což samo o sobě by nemuselo být na závadu, kdyby se z nich nestávala více méně samostatná taneční čísla. Přestože jevištní účín tanečních výstupů je větší než pasáže hraných, související taneční scény s rozvíjeným dějem jen velmi okrajově.

Taneční pasáže jsou velmi technicky náročné, což patří ke kladům inscenace, ale souboru už nezbyvají síly na důležitá emoční sdělení. Technika převyšuje výraz. Hlavní téma lásky, které je nosným momentem celého představení, není tím pádem dostatečně rozpracováno a rozvíjeno výrazovými prostředky, které tanec samotný umožňuje. Inscenace však divákovi nabízí spoustu krásných momentů a nápadů jako stylizace jarmarku, hospody, pole či jedoucího vozu... Protagonisté si inscenaci očividně užívají, a bezpochyby zásluhou choreografa je, že překypují energií a nadšením z pohybu, které se jim daří přenášet na diváka.

Ladislav Košíková a Václav Klemens

BYLI JSME U TOHO

Seminář k inscenacím 3. bloku

V pondělí odpoledne jsme v rámci třetího bloku vystoupení souborů viděli čtyři představení. Na večerním semináři se k jednotlivým inscenacím vyjadřovali seminaristé opět podle toho, jak odpoledne losovali. Model semináře byl následující. Nejprve každý seminář nastínil problematiku, o které byla řeč na semináři interním, dále byly formulovány možné otázky k diskusi a jedna zvolena jako nejzajímavější. Od té se potom odvíjela diskuse. O představeních se mluvilo ve stejném pořadí, jako se odpoledne hrály:

O zeleném prasátku (BUBU, klub dětské kultury Vsetín, ved. Barbora Dohnálková) Semináři B se představení jako celek líbilo, vnímali ho jako milé a upřímné, podle nich byla k jednoduchému příběhu zvolena jednoduchá forma. Seminaristé se shodli na tom, že jim utekl konec, ale zaznamenali řadu vtipných a potěšitelných momentů (např. zvuky doprovázející představování loutek), neshodli se však při formulaci tématu a na záměru použití tří typů loutek (měly loutky vypravěčů pro představení nějaký přínos?). Seminaristé si kladli otázky: Jaké bylo hlavní téma? Proč byla pro představení zvolena forma televizní reportáže? Proč si soubor zvolil tyto tři typy loutek? Poslední otázka potom rozpředla diskusi. Při té se hovořilo o rezervách představení z pohledu režie, o používání některých pěkných loutkářských figlů, ale určitě se přý dá jít dál, je potřeba hledat pro loutky akční využití.

Tu To máš! (Tři boty, ZŠ a MŠ Třebotov, ved. Václava Makovcová, Jana Barnová) Seminář B představení převážně chválil, pozitivně hodnotil hudební doprovod (viola), s drobnými výhradami i výtvarnou stránku, vedení dětí, které podporuje hravost, výbornou mluvu dětí, vtipné propojení příběhů. Dále ocenili práci se zkratkou a chválili celkovou svěžest představení. Případlo jim ale, že představení mělo sestupnou tendenci – první pohádka byla zpracována nejlépe. Kladli si otázku, jestli dětem veliké kostýmy nepřekážely ve hře. A dále: Mohou děti tohoto věku předat vyznění slovní hříčky? Proč v Anglii nad řekou zaznívá Videňský valčík? Jakou roli dětem nabídnout, aby to bylo úměrné jejich věku? Při diskusi zaznívalo často pochvalné hodnocení. Představení je dobře navrženo, nabízí dětem materiál k provedení prvních divadelních krůčků, nabízí uplatnění všem. Důležitý je ovšem půdorys, který připravuje učitel, a ten musí být koncepční. Celá pohádka je založena na slovní hříčce a tohle předat by byl oříšek i pro dospělé.

Ztráty a nálezy (Taneční a pohybové studio Magdaléna, Soukromá umělecká škola Rychnov u Jablonce nad Nisou, ved. Magdaléna Rellichová) Seminární skupina D ocenila zvládnutí hereckého projevu s klaunským nosem, výbornou pohybovou vybavenost a přirozenost dívek, dobrou prokreslenost charakterů postav, výběr hudby, který podle nich ale nebyl plně využit. Bylo patrné, že děti prošly dobrou přípravou, ale celé představení by se mělo lépe propojit, mělo by se něco udělat s temporytmem. I toto představení bylo hodnoceno jako představení se sestupnou tendencí. Nebyla dodržena čistota stylu – řeč používali zástupnou, normální a pantomimickou. Seminaristé si tedy kladli otázky jako: Proč dívky používaly zástupnou řeč? Proč nepracovaly s kostýmy? Jak citlivě třídit nápady dětí? Diskuse se věnovala poslední otázce. Je to otázka režijní. Byly to zřejmě etudy navržené dětmi a potom teprve došlo k propojení. Vedoucí jim asi chtěl nechat volnost, ale nemohlo by dojít k usměrnění tvaru zvoleným tématem? Co byla vlastně ztráta a co byl nález? Když jdeme s něčím na jeviště, mělo by to mít tvar – začátek, střed a konec. Chyběla tu fáze třídění a sestavování materiálu. Název pro diváky bývá klíčem ke čtení, ten by měl režisér zvažovat pečlivě. Podtitul klaunerie byl podpořen pouze klaunskými nosy. Svoboda daná dětem při volbě materiálu by měla být něčím usměrněna, možná by tomu vyhovovalo právě navrhované téma.

Francínek a Evelínka (Taneční studio Light při ZUŠ na Popelce, Praha 5, ved. Lenka Tretiagová) Seminář C měl z představení emotivní zážitek, tance ale vnímali oproti hereckému projevu jako silnější složku. Líbilo se jim i výtvarné zpracování (pouze Evelínka jim ve skupině zanikala, její kostým by navrhovali nějak odlišit). Soupeření kluků na konci zaniklo. Některé obrazy měly malou vypovídací hodnotu a seminaristé je nedokázali rozluštit (např. tanec pod jevištěm a na jevišti skupinový živý obraz). Některé herecké projevy (např. postava Evelínky) byly nevyrovnané. Skupina si kladla otázky, zda je možno efektivně používat už jednou použitý taneční číslu? Bylo to taneční nebo divadelní představení? Při diskusi byla zkoumána hranice mezi tanečním vystoupením a divadlem, pro někoho je potřeba to rozlišit, jiní zastávají názor, že v tomto případě není potřeba hledat vhodnou škatulku. Objevoval se názor, že příběh byl použit pouze jako berlička k tomu, aby byla prezentována zajímavá taneční čísla. Je potřeba počítat s tím, že se na jevišti něco odehrává a divák vnímá i slova písně, někdy to prý bylo zcela nesourodé.

Porota dnes sice do obálky téma pro seminaristy nevkládala, ale zformulované ho měla: Jaké podněty nám nabídla dnešní představení k uvažování o možnostech a limitech režie v dětských divadlech? Na hledání odpovědi k této otázce bylo tak málo času, že snad ani nemělo cenu se o to pokoušet. Zaznělo ale několik tezí: Při přípravě představení je nutné mít jasné téma a v průběhu představení na něj nezapomínat. Téma ale není samospasitelné, téma neznamená, že už je hotová režie. Režii se v podstatě věnovala celá dnešní diskuse, ale když se řekne A, mělo by se říct i B, a tak bylo připomenuto, že se v souvislosti s tím nesmí zapomínat na dramaturgii.

A kdyby nebylo večer v plánu ještě představení, s největší pravděpodobností by se otázky režie, jejích možností a limitů rozebíraly ještě dlouho.

gs

VIDĚLI JSME V PONDĚLÍ

Ztráty a nálezy

Francínek a Evelínka

Francínek a Evelínka

Mluvím s větrem a čtu v barvách

BYLI JSME U TOHO

Byli jsme u toho Dětský diskusní klub k třetímu bloku vystoupení souborů

Opět jsme se sešli v kulturním klubu Nivy. Již zaběhlý průběh diskusního klubu byl mírně narušen skutečností, že ne všechny soubory viděly všechna včerejší představení. Tato skutečnost značně znesnadňuje diskusi. Proto v úvodu uvádím i Tomášovu prosbu určenou souborům, které teprve budou hrát: Sledujte představení ostatních souborů v bloku.

O zeleném prasátku, BUBU, Vsetín

O čem bylo toto představení? Diváci formulovali téma představení takto: máme si pomáhat, nebýt na sebe zlí. Shodli se na tom, že to byla pohádka, protože zelené prasátko přece neexistuje.

Co se nám líbilo, nelíbilo? Všem se líbil ježek a modré prase, loupežníci a reportéři. Vyskytla se domněnka, že vytvořit loutkové představení je snazší než vytvořit představení činoherní. Tento názor nebyl odsouhlasen, a ve většině případů byl odmítnut. Diváky nebyl nalezen žádný závažnější nedostatek. Představení bylo vnímáno jako zdařilé.

Novinová zpráva, kterou navrhly pro toto představení děti: Pohádka o zeleném prasátku a loupežnících s rvačkou a zpěvem.

Tu To máš!, Tři boty, Třebotov

O čem bylo toto představení? Představení je tvořeno třemi příběhy. První příběh je o dvou myškách a jejich smrti. Druhý příběh je o mostě, který poslouchá hádku dvou lidí. Třetí příběh je o tom, jak devět kocourů šlo na pohřeb kočičího krále.

Co se nám líbilo, nelíbilo? Fungovalo (bavilo nás): kostýmy k věci (maso, kamna, hrnec), báli jsme se na hřbitově, oddělení příběhů zhasnutím světla Nefungovalo (nebavilo nás): to s tím Tutomášem a králem (dětí ze souboru Tři boty tuto nejasnost vysvětlily)

Otázky souboru: Soubor položil divákům otázku týkající se hereckého výkonu. Herecký výkon byl diváky shledán jako dobrý, bylo vidět, že herce představení baví a těší je hrát ho pro diváky. Novinová zpráva, kterou navrhly pro toto představení děti: Tři příběhy o umírání s krásnými kostýmy.

Ztráty a nálezy, Taneční a pohybové studio Magdaléna, Rychnov u Jablonce nad Nisou Děti ze souboru o sobě uvedly, že si chtěly vyzkoušet divadelní formu.

O čem bylo toto představení? Pro diváky bylo představení o klaunech, kteří chtěli bavit diváky.

Divadelní prostředky: pohyb, hlas, mimika, slovo, klaunský nos

Co se nám líbilo, nelíbilo? Fungovalo (bavilo nás): dobré pohybové zvládnutí, dobrá hudba, nemluvily a přesto sdělovaly Nefungovalo (nebavilo nás): dlouhá návaznost mezi jednotlivými etudami,

JAK TO VIDÍ

...

Václava Makovcová a Jana Barnová,

*vedoucí souboru Tři boty
Třebotov, který přivezl inscenaci Tu to máš!*

V minulých letech jste se s dětmi věnovaly spíše pásmům poezie, co vás přivedlo k anglickým pohádkám v převyprávění Pavla Šruta?

Loni tady v Trutnově nám při hodnocení Radek Marušák říkal, že už je vidět, že jsme práci s krátkými verši s dětmi zvládli a že bychom mohli jít dál a zkusit se pustit do příběhu. No a když příběh, tak pohádka. Začali jsme číst a brzy už jsme měli dobrých konců dost a nakonec jsme objevili knížku Kočičí král. Ta nám přišla pro naše děti ideální.

A proč konkrétně pohádky Myška Kyška a myška Hryzka, O ovcích na mostě a Kočičí král?

V myšce Kyšce je hodně postav a my máme patnáct dětí. Navíc se nám líbilo hromadění postav a to, že si hru v postavách děti mohou krásně užít., Pak se nám líbil Kočičí král. Je to ústřední pohádka knížky a je nádherně absurdní. A O ovcích na mostě? Když most, tak most. To je takový oslí můstek, který spojuje ostatní dvě pohádky. Ve všech třech zvolených pohádkách jsou postavy vyhovující našim dětem.

Hledali jste ve zvolených textech také společné téma?

To ne. Spíš jsme chtěli děti naučit dělat si legraci i z věcí, které vypadají na první pohled velmi vážně. Získat nadhled. Myslíme si, že jim to později pomůže vypořádat se s obtížnými situacemi. Ale stanovili jsme si ještě jeden cíl – naučit děti poradit si s rolí. Předtím byly vždycky za děti, teď musely hrát v rolích a bylo to pro ně hodně těžké. A také naučit se hrát si se slovy.

Dokázaly byste popsat, jak jste na pohádkách pracovaly?

Vybraly jsme je samy, ale dětem jsme jich četly daleko víc, aby se s knížkou víc seznámily. Nejdříve jsme začali s Myškou Kyškou – hráli jsme etudy na věci v pohádce, všichni si zkoušeli všechno. Pak si vybírali, v čem se nejlíp cítí. Jakmile si všichni vybrali role, vyloupala se celá pohádka. U druhé a třetí pohádky jsme role spíš přidělili. Viola se k nám přidala hned v úvodní fázi, ta jim při zkouškách hodně pomáhala. Nejobtížnější byla práce na třetí pohádce, role hrobníka byla pro prvňáčka hodně těžká a proto jsme se roli věnovali i individuálně. Celkově jsme museli hodně konkretizovat situace, aby byl dětem kontext příběhu zřejmý. Ve slovní rovině děti příběh pochopily dobře už na začátku práce.

id

zdlouhavé, jednotlivé výstupy bez propojení, představení bez gradace, podobnost situace uvíznutí v laboru a v opěradle židle, místy byla hudba výraznější než tanec

Otázky souboru: Soubor položil divákům otázku týkající se pantomimy, zda se jim líbí a čím. (Z názorů diváků uvádím: Líbí, je pěkné jak lze tělem vyjádřit pocity a myšlenky.) V průběhu další diskuse se vynořily další okruhy témat k diskusi. (V představení se objevilo slovo, a tím se představení stalo zajímavým oživením této divadelní formy. Podstata klauna spočívá v tom, že pořád něco objevuje. Práce na představení nám umožnila pochopit, že k věcem lze přistupovat i neobvyklými způsoby a že tyto neobvyklé přístupy jsou zábavné. To jsme chtěli sdělit mimo jiné i divákům. Tématem představení bylo hledání klanů cesty k sobě navzájem a nalezení této cesty k vzájemnému porozumění. Jana Kučerová ocenila práci s klaunským nosem, která spočívá v klaunově koukání nosem, které ovlivňuje držení těla u utváří specifický klaunský pohyb.) Novinová zpráva, kterou navrhly pro toto představení děti: Technicky zvládnuté pantomimické představení o klaunech a jejich hledání.

Francínek a Evelínka, Taneční studio Light, Praha

Děti ze souboru o sobě řekly: Impulsem pro vznik představení byla návštěva Banátu v Rumunsku, kde žije česká menšina. Pak jsme představení jeli zahrát na festival české kultury v Banátě. U této příležitosti jsme představení hráli i v několika malých vesničkách, ve kterých žije česká menšina.

O čem bylo toto představení? Dva lidé se milují a hledají k sobě cestu.

Divadelní prostředky: lidový tanec, dialog, hudba, divadelní znak (vůz), kostým

Co se nám líbilo, nelíbilo? Fungovalo (bavilo nás): rytmus, energie, dynamika, harmonie pohybu, dobrý námět soubor složen ze starších i mladších dětí udrželi tempo až do konce Francínek a Evelínka se chtěli k sobě přiblížit, ale ostatní tanečníci jim v tom bránili tancem, dobré užití tance jako prostředku k posunu v příběhu Nefungovalo (nebavilo nás): proč Francínek švihl Evelínku šátkem proč Evelínka tančila znuděně

Otázky souboru: Četli jste příběh i v pomoci našeho tance? (Ano.) Co jsme chtěli našim představením říct? (Lidi se mají rádi pořád a vždycky se mít rádi budou, takže to je aktuální.) Co vám naše představení dalo? (Nové, originální, inspirativní pro naši práci.)

vm

PŘEDSTAVUJEME ...

...lektorský sbor přehlídky dětských divadelních souborů

Dominika Špalková

Na otázku po životní roli, ve které se cítí nejlíp, odpovídá: „Snažím se, abych si ve všech situacích, v práci i doma, vytvořila takové role, jaké chci.“ Zastává roli učitelky v ZUŠ v Trutnově, roli produkční a mnohé další.

Kdyby byla divadelním žánrem, byla by podle svých slov divadlem, které nějak zasahuje, oslovuje (dobře či ne), přinutí k přemýšlení nebo k čemukoli jinému. Je to divadlo - cesta, divadlo provokující – zkrátka napříč žánry.

Jedno z prvních představení, které ji hodně zasáhlo, bylo ruské Divadlo Perm a jejich Ženitba. A z těch novějších třeba Sonety temné lásky od Farmy v jeskyni nebo SKUTR v Divadle Archa či Divadlo DNO.

Václav Klemens

Ve všech rolích, které jsou mu přisouzeny nebo které si sám přisoudí, se snaží cítit dobře. „Někdy to jde a někdy ne.“

Kdyby byl divadelním žánrem, byl by pravděpodobně meditativní groteskou.

A které **divadelní představení** ho jako diváka podstatně zasáhlo? Především divadlo z období 80. let, kdy podle jeho slov zažívalo ještě trochu jinou pozici (nejen ve společnosti, ale i z hlediska jeho věku). Určitě to byla autorská představení Bolka Polívky – Šašek a královna, a pak taky představení Nedivadla Ivana Vyskočila, potažmo pak Jana Borny a Ladislava Duška v letech 80.

eb

HRÁLI JSME SI S...

... dětmi v pohybové dílně s Annou Caunerovou

Odložil jsem svou červenou cedulku, abych tím (alespoň částečně) zastřel svou roli redaktora a nebudil tak dojem člověka, který je velký zvíře. Když jsem vstupoval do tanečního sálku ZUŠ ve Školní ulici, netušil jsem, že vstupuji do jámy lvové, tedy přesněji do jámy tygří, ještě přesněji do tygřího města. Bylo to Ančino město, kde platila její pravidla, se kterými nás postupně seznamovala. Tělo jako náš partner. Jak najít cestu k našemu tělu a tím i k naší duši? Mnuli jsme si dlaněmi nohu, pak druhou, pak břicho, zadek, hrudník, ruce. Klepali jsme se, nechali jsme proudit vzduch do hrudníku a do břicha, bručeli jsme a brukot se klepal spolu s naším tělem. Chodili jsme prostorem, těžiště mělo oči, vše jsme vstřebávali až do těžiště, vše se tam ukládalo,

setkávali jsme se s předměty a s lidmi kolem sebe. Nejdřív jen polehoučku, očima, jen co by okem mžik, pak víc, déle a intenzivněji. Nakonec by každý z nás umřel, nebyl-li by v kontaktu s očima někoho jiného. Pohledy se střídaly, dvojice se mísily, zůstával jen krásný pocit hloubky, pomněnkové, jantarové, smaragdové, vzdálené, zastřené, blízké se, ubíhající, ztrácející se. Udýchan, uhnán, zpocen ale okouzlen, osloven a nadšen jsem ležel na zemi. Kolem mne všechny ty oči, těla, těžiště. Vleže jako sfingy jsme se proměnili v tygry. Tygří grimasy, pohyby, energie, hravost, drápy. Kočkování. Kočkování ve dvojici, trojici, směsí tygříků. Tygr a jeho kořist, othrávání masa z kostí, hlídání kořisti, přesunování kořisti z místa na místo. Ocitli jsme se ve městě, kde se lidé proměnili v tygry a ti tygři si byli navzájem obětmi. Tím jsme navázali kontakt s ostatními, rozproudili vzájemný rozhovor mezi námi, našimi těly a našimi dušemi. Nezbyvalo, než takto propojení společně tvořit. Anka byla zvědavá na naše města a pravidla, která v nich platí. Vydali jsme se ven. Cesta však nebyla jen tak. Měli jsme si vybavit cestu do Trutnova, vybavit si naše město, ve kterém jsme cestu zahájili. Jak? Chůzí pozpátku, zavřenými očima, a to vše za pomoci partnera, který nás na naši cestě provázel a ochraňoval. Došli jsme na malinký plácek, kam se sbíhalo pět cestiček. Pět měst, pět cest, všechny vedou do Trutnova. Na cestičkách vyrostla města, silnice a železnice. Cestičky se staly hracími plány. Jak se dostat do Trutnova? Po cestičce kráčí dva prsty jako malý panduláček. Kráčí na tramvaj. Ale ne, panduláček si zapomněl batoh, musí se vrátit ze zastávky tramvaje zpět domů. Tramvají na nádraží, to znamená poskokem vpřed, z nádraží do vlaku je to pět mravenčích, jet vlakem znamená poskakovat vbok pak vpřed pak zase vbok. Auto se šine velkými serpentínami, kopec je prudký, motor hlasitě brblá a auto jede pomalu, přehoupne se přes vrchol kopce a řítí se serpentínami dolů, pak si to drandí po dálnici velkými přískoky... a pak: „Trutnov, vystupovat!!!“

vmm

NA KUS ŘEČI U ...

... lektorky dílny pro děti ze souborů Anny Caunerové

Co s sebou nosíš pořád? Kamkoliv a kdykoliv? Kapesní nůž a vlastní duši.

Co s sebou nikdy nenosíš? Klíče od vlastního domu, protože žádný nemám.

Postrádáš něco? Niekedy si chýbam ja.

vmm

HRÁLI JSME SI S...

... seminářem B a jeho lektorem Herwigem Greschonigem

Pondělní ráno bylo příjemné jako ostatně celý pondělní den. Byla jsem vyslána do divadelní a improvizací dílny a všechno se to ráno dařilo. Sluníčko svítilo, výjimečně jsem si stihla koupit snídani a výjimečně jsem věděla, kam vlastně jdu, a to už ani nemluví o tom, jak se mě laskaví seminaristé Vendula a František ujali, aby mi cestou na správné místo dělali společnost.

Herwig Greschonig seděl před školou na lavičce s Petrou Kunčíkovou, seminaristé se trousili do školy a roztomilá fenka Mona se vždycky připlétla tam, kde vytušila nějaké to podrbání a vlídné slovo. Herwig mě srdečně přijal, přizval mě, ať se na seminář včlením, a ochotně mi odpověděl na několik všeobecných otázek. Namítl mi mi všechno pěkně na diktafon a milá Mona mi svými mokrymi tlapkami podepsala kalhoty na důkaz, že to všechno, co mi Herwig napovídal, je pravda pravdoucí.

Seminář probíhal ve třech větších blocích. Ten první začínal hrou, která se jmenovala Paranoia a opravdu taková byla. Snažíte se co nejvíce lidem houknout přímo za krk zvuk mňop-mňop. Tahle část hry je opravdu zábavná, ale když se někomu podaří houknout mňop-mňop za krk váš, pochopíte, o čem asi tak přibližně paranoia může být. Brr.

Do tohoto bloku byla zařazena řada her, které zdokonalují postřeh, bystré reakce, skupinovou souhru atd., a také jedna relaxační technika, při níž jsme se zaměřovali na dech. Hry mě úplně vcucnuly, jejich řazení bylo smysluplné a hezky provázané, ale nejvíce jsem se bavila tím, jak jsou pro nás pro všechny některá jednoduchá pravidla neuskutečnitelná. Protože když se někomu díváte do očí a on vám, tak ani po desátém ujasnění pravidel prostě nedokážete oči odtrhnout a jít úplně jiným směrem.

Po přestávce nás lektor rozdělil do skupinek pomocí znázornění mapy České republiky. Položil na zem nápis Praha, potom Brno a Trutnov a my jsme si měli stoupnout na takové místo, které by podle této fiktivní mapy přibližně odpovídalo umístění našeho města rodného, případně města, kde žijeme. S vervou mně vlastní jsem se vrhla přibližně někam k Olomouci a čekala jsem, že z těch dalších asi dvaceti seminaristů budou tak čtyři z Moravy. Ale opak byl pravdou. Při pohledu na západ naší republiky jsem se spěšně rozhodla, jestli nemám zapřít svůj rodný kraj a využít své dvojdomosti ve prospěch Prahy, ale tam se to zase nemohlo vtěsnat, tak jsem zůstala na Moravě sama. Při tvoření dvojic s člověkem, který nám stojí nejbližší, jsem se sešla s Mladou Boleslaví.

Potom jsme pracovali s živými obrazy a nejlepší byly ty, které byly opravdu živé, protože jimi procházela Mona a většinou obrazu naprosto změnila téma. Je to improvizátorka s příliš velkým tempera-

mentem, než aby seděla v publiku. Živý obraz, který měl původně vyjadřovat něco jako: „Ráda čtu“, se proměnil v obraz: „Mám ráda psy.“

Z živých obrazů ve dvojicích se přešlo k živým obrazům ve velké skupině, potom k rozžívání jednotlivých postav, a to už jsme vlastně improvizovali. A po další krátké přestávce už jsme pracovali se cvičeními, která už byla improvizací se vším všudy. Stručně zadání (např. myjete nádobí nebo žehlíte) a postupně měnící motivace pohybu (např. jste v této činnosti mistrem světa nebo spěcháte na tramvaj atd.) uvedly v pohyb vždycky celou větší skupinu improvizátorů. Nikdo se nemusel stydět, protože nás bylo v akci hodně naráz, a pro diváky to byla opravdu velmi veselá podívaná. A nakonec jsme si ještě zazpívali Vídeňský valčík – ale po skupinách a jen na jednu samohlásku a znělo to velmi zajímavě. Trochu falešně, ale současně z plna hrdla a nadšeně.

A někteří nadšení seminaristé si vynuťovali kontakty do Rakouska, kde se dají objednat dvě velmi zajímavé Herwigovy publikace (Dramapädagogik und Ökologisierung im Unterricht a Spielkartei 1 – Theaterpädagogik Grundlagen). Nemá myslím cenu tajit se tím, že jsem to byla já, kdo si kontakt vyžádal. Ale udělala jsem to v zájmu všech ostatních zájemců, kteří na Dětské scéně jsou a taky by je to zajímalo. Takže to je vlastně zásluha! A Herwig mi nechal štůsek letáčků, ve kterých se píše o jeho práci a kde je právě i onen kontakt na nakladatelství. A kdokoli by měl o letáček zájem, může se pro něj zastavit v redakci Deníku v Národním domě nebo mě může zkusit odchytnout někde v terénu.

Seminaristé z této dílny se určitě mají dále na co těšit. Ale já jim to nebudu závidět, protože takováto závist není pěkná vlastnost.

gs

NA KUS ŘEČI U ...

lektora divadelní a improvizací dílny

Herwiga Greschoniga

V jaké své životní roli se cítíte nejlépe?

Má životní role, ve které se cítím být nejintenzivněji, nejvíce doma, je role učitele divadla a dramatu.

Kdybyste se měl přirovnat k divadelnímu žánru nebo k typu divadla, co by vás nejlépe vystihovalo?

Mou podstatou, základem mě samotného je improvizace, improvizací divadlo.

Které divadelní představení Vás v životě nejvíce ovlivnilo?

Myslím, že to bylo zase improvizací divadlo, a to ve Vídni a v Rakousku vůbec. Ale také jsem viděl velmi dobrou a pro mě důležitou divadla v České republice. V Praze. Ale také když jsem byl před osmi nebo devíti lety na Dětské scéně v Ústí nad Orlicí, tam byla k vidění také velmi příjemná představení.

Máte nějaký specifický cíl, k němuž byste se chtěl dostat v průběhu dílny vedené tady v Trutnově?

Ano. Především a včera jsme pracovali na tom, aby se skupina navzájem seznámila a trochu jsme se zabývali už i improvizací. Včera jsme dělali také něco málo z toho, co by se mohlo hodit pro práci s menšími dětmi. A dnes budeme dělat něco z okruhu volné improvizace s tělem a budeme dál budovat skupinu, skupinové citění. Zítra bych chtěl pracovat s textem, k tomu jsem přeložil nějaké texty do češtiny. Mělo by to být poměrně jednoduché, protože teď těm slovům budou všichni rozumět. A další dny bych chtěl práci zaměřit na drama.

Jaký jste si vytyčil hlavní cíl pro tuto dílnu?

Mým hlavním cílem je udělat z osmácti odlišných lidí jednu spolupracující skupinu. A potom je tu také cíl, ke kterému se budeme přibližovat později, v dalších dnech, a to pracovat s vlastní kreativitou a fantazií a pokusit se při tom

být uvnitř okamžiku. A nepřemýšlet, hrát a dělat. Takhle se totiž dějí ty pravé věci.

A jak se Vám to zatím daří?

Ano, daří se. Dnes už můžeme dělat mnohem více než první den. Povídal jsem skupině o třech nejdůležitějších slovech pro divadlo a pro divadelní práci se skupinou. Je to akceptace (přijetí, přijímání), odpovědnost a podpora. A mluvil jsem o principu 21, to znamená „žít a hrát v (vnitř) okamžiku“. Každá osoba ve skupině má v každém okamžiku svou vlastní funkci. Potřebujeme všechny členy skupiny, a když jeden dostane při akci signál, že má být v této části představení potichu, potom je důležité právě i to jeho ticho a ten dotyčný to musí respektovat, protože třeba zrovna zní jiná slova. A když dostanete možnost zahrát si pouze v malé části, potom je to důležitá část. A vy to musíte přijmout a v pravý okamžik to udělat.

Děláte nějaké programy také pro školy?

Občas v nějaké škole pracuji, ale dávám přednost práci, která probíhá několik dní, ne jenom dvě nebo tři hodiny. Protože tak můžu vidět vývoj skupiny a kam pokročila, že se z ní třeba stala právě skupina spolupracující. A to je pro mě důležité. Většinou pracuji s učiteli. A když pracuji ve škole s dětmi, žádám učitele, aby se do aktivit zapojili s dětmi. V průběhu celého roku dělám řadu workshopů, něco mezi třemi až šesti workshopy ročně, a ty trvají vždycky mezi třemi až šesti dny.

A ještě jedna důležitá věc. Seznámila se už Vaše fenka Mona se psem Matějem z redakce?

Ano, ano. Už se potkali a neměla z něj strach. Myslím, že jsou z nich přátelé.

K jakému divadelnímu žánru nebo typu divadla by se dala přirovnat Mona?

Jednoznačně k improvizaci a ke kabaretu.

Chcete na závěr ještě dodat něco, co by na stránkách Deníku nemělo chybět?

Je skvělé být v Trutnově, je skvělé tu být se skvělými lidmi. Za těch pár dní jsem měl možnost poznat spoustu lidí, kteří mají doslova štěstí, že se mohou na Dětské scéně navzájem sektávat. To je opravdu jedinečné.

A co rozhodně nesmí v Deníku chybět, to je můj velký dík úžasné a báječné tlumočnici Petře. Bez ní by se tento seminář ani nemohl realizovat. Rozumí divadlu, rozumí dramatické výchově a je to opravdu pravá osoba na pravém místě.

Herwig Greschonig (Videň) je dlouholetý pedagog dramatické výchovy, improvizace a divadelní tvorby, lektor řady mezinárodních dílen, autor publikací v oboru dramatické výchovy a divadla.

tlumočnice divadelní a improvizací dílny

Petry Kunčíkové

V jaké životní roli se Petra cítí nejlépe?

Cítím se dobře jako dcera, jako sestra, jako partnerka.

K jakému divadelnímu žánru nebo typu divadla by ses přirovnala?

Já nevím. (a po delším zamyšlení) Asi tragikomedie. Protože si myslím, že mám něco z tragédie a něco z komedie.

Vybavila by sis nějaké představení, které tě zásadně ovlivnilo? Nejvíce zasáhlo?

Mám nějaká představení, která ve mně dlouho zůstala a byla to většinou představení, která pracovala se smysly. Třeba jsem viděla představení, které bylo celé o tom, jak se jedna čínská operní zpěvačka připravuje na představení a co dělá před tím a je tam i muž, který si hraje s rybkami v akváriu. A to se děje třeba hodinu a vytvoří se tam taková energie a taková atmosféra, že... Tehdy jsem tím byla tak zasažená, bylo to potom ve mně ještě dlouho. Tady ty typy představení na mě velmi působí.

A vždycky na mě působí představení, kdy závidím těm hercům na jevišti, když opravdu cítím, že bych tam chtěla být s nimi, že bych taky chtěla být součástí toho, že si tam tak hezky užívají. Není tolik představení, do kterých bych chtěla skočit. Ale když se mě to představení osobně dotýká, tak bych tam chtěla být s nimi. To je taková závist, ale doufám, že zdravá.

Vystudovala jsi výchovnou dramaturgiu na DAMU a jsi u nás známá jako univerzální tlumočnice divadelních a dramatických výchovných dílen. Můžeš mi na sebe prozradit ještě něco, co o tobě nebylo v informační brožůře?

Po skončení studia na DAMU jsem hodně jezdila po světě a to ve mně ještě pořád je. Teď hodně učím angličtinu. A přeorientovala jsem se trochu z divadla na film. Dodělala jsem dokument a chystám další, takže teď spíš tíhnu k filmu.

Baví tě tlumočení na seminářích o divadle a dramatické výchově?

Ano, baví. Pro mě je zajímavé, že si to jednak můžu užívat se seminaristy, můžu s nimi dělat spoustu věcí a hlavně je to vždycky něco nového, o čem se dá přemýšlet. Tlumočení mě baví víc než překládání, když je člověk jenom s knížkami.

A na které řeči tě můžeme jako tlumočnici využívat?

Na angličtinu a němčinu stoprocentně a na ten zbytek raději ještě ne (ten zbytek je: španělština, italština, francouzština, ruština – pozn. redakce).

DNES HRAJÍ...

...Koukej!

Položme si otázku: Co pojmut jako narození našeho souboru. Zvolme si odpověď: Okamžik kdy vzniklo jeho jméno. Porod neproběhl bez obtíží – vybrat jméno nám trvalo celkem dlouho a stále jsme se nemohly rozhodnout mezi dvěma návrhy: „Omluvte nás“ a „Koukej!“. Nakonec po zamítnutí kompromisu „Koukejte nás omluvit“ mu jeho maminka Ivana vybrala jméno „Koukej!“. Soubor se tedy narodil v březnu 2003 v ZUŠ Klecany v pobočce Odolena Voda. Hned po narození byl vyslán na svou úplně první přehlídku do Stochova. Tehdy náš malý soubor slavil svůj první obrovský úspěch - získal putovní cenu diváků Modrého delfína a přímý postup do Trutnova s představením „Justýna a upíři“. Značně mu stouplo sebevědomí a v září začal pracovat na novém představení. Při přípravě „Kočičího paláce“ se myslím docela vypracoval po pohybové stránce a uplatnil své dovednosti ve hře na hudební nástroje. Opět se podíval do Trutnova. V létě odjel s maminkou Ivanou a s novým strýčkem Honzou, který pomáhal s hudbou ke „Kočičímu paláci“, na letní tábor. Poznal tu nové soubory a připravil dvě kočovná představení – to ho velmi bavilo! V září mu přibyla jedna nová členka a on se s nasazením vrhl na svou nejdelší hru. Myslím, že v té době měl trochu trable s pubertou, ale i tak slavil svůj největší úspěch. Letos už se těší do Trutnova s představením „Máj! Máj? Máj...“, které získalo putovní cenu diváků. V současnosti má soubor velmi nejistou budoucnost, protože od 30.6.2006 už nebude mít svůj domov. Jeho maminka Ivana totiž odchází na jinou školu a není jasné, jak bude Koukej! dál fungovat. Každopádně by si náš soubor přál, aby vše dobře dopadlo a on mohl pokračovat ve své práci. My všichni mu určitě držíme palce!!!

Aneta Bučková, Koukej!

Koukej! komentuje fotografii HOP-HOPu:

Slečny z Koukej!: „O co tady jde?“

DNES HRAJÍ...

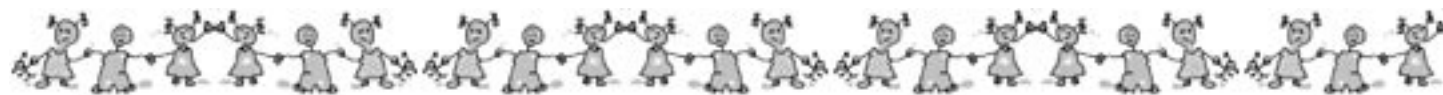
...Bagr a traktor

Životopis

Píše se rok 2004, měsíc září. Toho dne ZUŠ Liberec porodila novou generaci hvězd. A tyto děti adoptoval Lukáš Horáček, mladý učitel, který se do ZUŠky zamiloval. A tímto svazkem manželským se založila naše rodina. Naše rodina byla velmi početná, ale jak čas běžel, ti nejstarší z nás se rozutekli do světa. Ale rodili se další, takže rodina stále existuje. Nejstarší a nejvytrvalejší z naší rodiny je Klára, dalšími přírůstky byli Pája, Sára, Misha, Domča, Týna, Vašek, Terka a Bezwa. A jako poslední jsme adoptovali Martinu, Verču a Krasone. Když naše mozky konečně dospěly do stádia samostatného fungování, demokratickým hlasováním jsme rozhodli o názvu „Bagr a traktor“. Jen si to zkuste říct několikrát za sebou – ten zvuk! Píše se rok 2006, na kalendáři je červen a my se chystáme na národní přehlídku dětského divadla, kam jsme se postupně propracovali.

Bagr a traktor

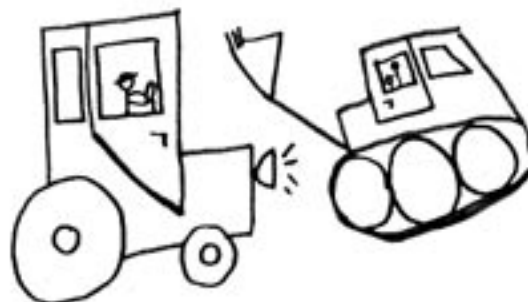

Bagr a traktor si vykládá situaci zachycenou členy souboru Light takto:

POKUD VÁS DNES NEPŘEJEDE
"BAGR A TRAKTOR"
TAK VÁS ZAHRAJE
DIVADELNÍ HRU...

Kam běží???

- za Bagrem a Traktorem
- na pískovišti
- na MS 2006
- utíkají před Bagrem a Traktorem
- na Toť Toť
- propustili je ze zkušebny

„O co tady jde?“, ptá se Bagr a traktor.

DNES HRAJÍ...

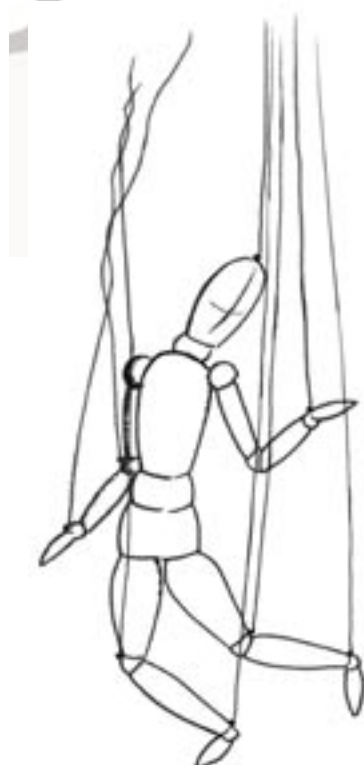
...Divadlo před tabulí

Jak se vám líbí na Dětské scéně?

Já jsem dneska přijela, takže vůbec netuším, ale podle minulých ročníků myslím, že se mi tady bude líbit, doufám, až na to vedro. Jediné, co se mi nelíbí, je to, že je tady všechno do kopce. Je tu výborná atmosféra. Jsou tu hodně příjemní lidi, i ty dílny, učitelky spolupracují s dětmi... Je tady velká příležitost setkat se s jinými soubory. Potkat ty, co jsme dlouho neviděli, naposledy loni...

Co by podle vás měl umět člověk, který chce hrát loutkové divadlo?

Rozhodně by měl mít hodně empatie, aby se dokázal vcítit do někoho, koho má ztvárnit, ale to platí pro všechny herce. Určitě umět recitovat, aby mohl vyznačovat hlasem pocity a mít cit pro věci. A hlasovou intonaci. Dokázat vůbec skrz loutku to, jak mluví a gestikuluje, převést do loutky. Mluvit skrz loutku. Měl by mít všechny prsty. No rozhodně hafo věcí, ale kdo si je teďka vybaví? Měl by být manuálně zručný.

...vzpomínka na loutkové divadlo...

Co se tady stalo?

Divadlo před tabulí nazvalo fotografii Tři bot:

Nové „katakomy“ města Trutnov

DNES HRAJÍ...

...Divadýlko Strašidílko

Divadýlko Strašidílko se narodilo před 8 lety v plzeňské škole s číslem 1. Tvoří je patnáct členů. Název souboru je složen ze dvou slov: strašit a dílo (myslí se tím to, co vytvoříme); čtete jej tedy „strašidílko“.

zapsala eb

Divadýlko Strašidílko komentuje situaci vytvořenou členy BUBU:

ŠKOLA
ŽIVOTA

Ještě k recitátorům

aneb co se včera nevešlo

Dílňy recitátorů

4. kategorie

Včerejší dopolední dílny nebyly ani tak dílnami v pravém smyslu, jako spíš rozloučením s účastníky. Někteří recitátoři už totiž odjížděli, a tak musel být program dílen změněn. Nejprve každý z nás napsal na papír svoji e-mailovou adresu a telefonní číslo, aby si každý mohl údaje, o které měl zájem, napsat, a aby mohly lektorky všem poslat závěrečné foto v el. podobě. Pak každému (i sobě) přilepily na záda papír, na který ostatní psali vzkazy onomu člověku, nebo co si o něm myslí. Papíry jsme si směly otevřít až při odjezdu domů, ale někteří recitátoři nevydrželi a otevřeli papíry už na místě. No a nakonec už jsme se jen vyfotili a odebrali jsme se na vystoupení recitátorů 2. kategorie.

Na odpolední dílny jsme se shodou okolností sešli my všichni zbývající už ve 12:45 místo ve 13:00. Přece jenom jsme byli výborná parta. Už jsme jen hráli nějaké hry a postupně odcházeli i další. Pomalu na nás padal čím dál tím větší smutek a Tomáš Havlínek, který se s námi loučil na čtyřikrát už vypadal jako by měl slzy na krajíčku. Dílny rychle utekly, ale i po jejich skončení jsme byli pořád spolu. Nikomu se nechtělo odcházet. Pak už jsme se ale všichni vzájemně ujistili, že si napíšeme, a potom už začalo to nejhorší loučení...

vd

Zeptali jsme se recitátorů

Na co myslíš, když jdeš na jeviště?

Hlavně na to, abych nezakopla.
Magda, IV. kategorie

Většinou na nic, ale zajímavé je, že když sedím před recitací vedle někoho, kdo má velkou trému, jsem klidnější. *Kryštof, IV. kategorie*

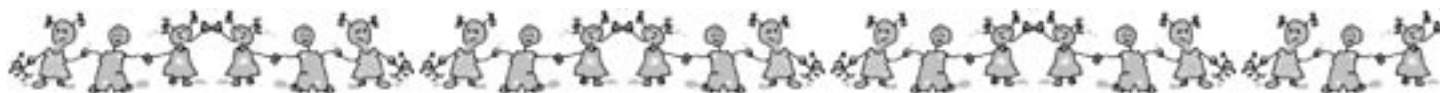
Obvykle se dívám do publika a prohlížím si hlavně první tři řady, abych potom nebyl překvapen. Hned potom najdu v publiku porotu a jinak vcelku na nic nemyslím, mám raději prázdnou hlavu. *Filip, IV. kategorie*

Obvykle myslím na to, že musím mluvit pomalu a nahlas, a na to jak to asi dopadne. *Klára, IV. kategorie*

Pokud bych to měla brát aktuálně, tak když jsem se zvedala ze židle v hledišti, abych se mohla všem „předvést“, myslela jsem jen na to, jestli se mi nebude chtít kašlat a smrkat, nebo jestli nebudu chraptět. Bohužel jsem si díky tomu svůj výstup neužila. Ale normálně, když nejsem nemocná, tak se děsně těším - teda většinou nejsem schopná myslet vůbec na nic, protože mám hroznou trému. *Karolína, IV. kategorie*

Abych působila na lidi příjemně, a abych se nespletla. *Lenka, IV. kategorie*

Ze života souborů

Společenský večer pro soubory

Včerejší společenský večer se od předcházejícího večera pro recitátory lišil pouze v několika bodech. Když jsem vstoupil v 19:57 do sálu, hudba ještě nehrála. Program pro tento večer nebyl tak propracovaný - v podstatě si pouze nějaká skupinka dobrovolníků připravila taneční vystoupení na zvolenou hudbu. Chybělo vystoupení taneční skupiny „Hadransaaaje“, tvořené z lektorek dílen pro recitátory, i když celý večer připravovaly ony. Více se tančilo, ale zřejmě to bylo tím, že dětí ze souborů bylo podstatně víc než recitátorů. Bylo méně ploužáků, což jsem zrovna v závěru příliš neuvítal.

vd

Zeptali jsme se za vás dětí ze souborů:

1. Na jaké jste byli dílně?
2. Co se ti na dílně nejvíc líbilo?
3. Co tě nebavilo, nebo co se ti nelíbilo?

1. U Martiny Tothové 2. Úkol, ve kterém jsme měli chodit po trutnovském náměstí a ptát se lidí na různé otázky – působení Židů ve městě a jestli zde stála židovská synagoga. 3. Nic, bavilo mě všechno. *Marek, recitátor IV. kategorie*

1. Ve výtvarné. 2. Líbilo se mi, že jsme byli venku a že i když to byla dílna výtvarná, bylo to spojeno i s divadlem. 3. Nelíbilo se mi, že na některé úkoly jsme měli až moc času, a pak jsme neměli co dělat. *Jana, Koukej! Klecany – Odolena voda*

1. V nějaké místnosti, kde byla zrcadla a černé lino. 2. Líbila se mi bezvadná spolupráce s lektory i s ostatními účastníky dílen. 3. Líbilo se mi všechno. *Zdeněk, ZŠ Jihlava*

1. U Jany Štrbové. 2. Líbilo se mi, že jsme dělali hudbu, a že jsme se byli podívat v kapli, kde jsme se naučili hodně nových písniček, a že jsme měli výbornou lektorku. 3. Že některé účastníky to moc nebavilo. Chtělo by to víc nadšení. *Míša, Bagr a traktor Liberec*

DNES ČTEME Z...

... Luboše Zeleného

Luboš Zelený je současným, v Trutnově žijícím, autorem. Narodil se v roce 1946 a když vyrostl z let povinné školní docházky, stal se knihovníkem a později ředitelem okresní knihovny v Trutnově. Nakonec ho lákala kantořina a dosud učí na Střední lesnické škole základy společenských věd, lesnictví, praxi a práva. Je členem Obce spisovatelů. Píše poezii, pohádky a povídky pro děti. Mezi jeho nejznámější knížky patří: Pohádka o Písečkovi, Pohádka z duhového poháru, Pohádky do ouška jehly.

Co čekalo na Józu ráno

Na horách nenechá sluníčko dlouho vyspávat. Nejdříve zašmírá ptáky v hnízdech, ti probudí kohouty a celé stráně se pak propadnou do velkého prozpěvování. A když takový krejčí chrní v koutku jeskyně pod Altmanem, sluníčko začne vybrnkávat na nejslabší krápníky u stropu tichou melodií, aby spáček vstával pomaloučku. Kdyby totiž v jeskyně rychle vyskočil, mohl by rozčuchanou krejčovskou hlavou pozorávat zrovna ty nejpěknější rampouchy a nadělat tak plno škody. A Józka sluneční písničku slyšel. Chvilí se převaloval, až chvojí praskalo, potom se protáhl a zív, že mu ani ta malá jeskyňka nestačila. Promnul si oči, po-

drbal se ve vlasech a ještě jednou zív, protože dvojí zívnutí vstávat donutí. „To byl ale sen!“ řekl Józka a honem vstával. Sen je sen a den je den. A tenhle den se opravdu vydařil, jen co je pravda! Otvorem dopadaly sluneční jehličky a v jeskyňce se všechno třpytilo. Józka rozevřel ruce a prohnul se, aby slyšel horalské rupnutí v kříži, které mívá často namísto snídaň. A hned mu zakručelo v břiše, jako když natahuje budíček na ráno. Pohládl si košili na pupku. Ale co ho to píchlo? Dívá se na kapičku krve, která mu sedí na ukazováčku jako slunečko sedmítečné. Honem kouká, co mu bolest způsobilo. A nedá mu moc práce, aby našel jehlu, zapíchnutou přímo do košile. Že by mu zbyla od Faltů? To ne, mistrová včidky před večerí všechny jehly přepočítá! Hned by spustila bandurskou, že jedna chybí. Jak kolem sebe kouká, vidí na kameni i cívečku plnou nití. Tak to nebyl sen? Honem špulku popadne a pospíchá pěšinou dolů k chalupě. Máma bude koukat, až začne doma s řemeslem. Bude šít a vyšívat, pospravuje kdejakou sukni a blůzku. I nějaký ten desetník se v chalupě usadí. Brambůrek lidi přinesou a dětem krajáček mléka. A Józka si s veselou vykračuje po Bremstě. Díky, dědečku! Teď už může docela i s novou písničkou kráčet. Jakkap se jmenoval staříček pocestný? Že sám Krakonoš! Teprve nyní capital po Józových zádech mrazík, ale docela malý, takový jako přichází k dětem v pohádkách, protože každý ví, že Krakonoš neublíží tomu, kdo je v nouzi. A pak – jestli to Krakonoš vůbec byl! Józka přemýšlí o včerejší noci, nekouká na pěšinu, náhle jedna větvička šípkového keře ho popadne za košili a rup. Rukáv je celý roztržený! Ale co je to pro krejčího, když má jehlu a nit? Jak by

mohl přijít ze služby v roztrhané košilce? Tak si Józka sedne na mez, do podušek m a t e ř í d o u š k o v é vůně, a začne pískat krejčovskou. Po malé chvilce se písnička naučí i zvonohlíček, který na Józovo šití pokukuje z koruny jeřábu. A když už mu to pěkně jde s Józovým pískáním dohromady, začne si krejčí do pěkného cvrlikání prozpěvovat, aby mu šla práce lépe od ruky: Šiju jehlou ze zlata pro knížete šaty zmizí každá záplata dřív než bouchneš vraty

Šiju nití stříbrnou na límeček perličky penízky se přihrnou jak na zrní hrdličky

Když svou písničku dozpíval, málem upustil košilku do trávy. To, o čem si před chvílí prozpěvoval, se mu třpytilo a blýskalo před očima. Jako šatičky komtesky Pavlinky z náhodského zámku. Ušmudlaná košile byla poseta perličkami, které se v horském slunci leskly jako kapky rosy v trávě. I ptáček zvonohlíček utichl a zamával křídélky. Polekal se tolik, jako by si sedl kočce přímo na čumák. Józka se podíval na jehlu, potom na cívku, ze které nebyl ani vláseček nití. Tak přece! Žádný pocestný, ale Krakonoš. Teď už ho na zádech pořádně zastudilo. Honem smotal košili a utikal k chalupě, jako by za ním hořely všechny stromy od Žaltmanu až k jejich loučce.

(z knihy Pohádky do ouška jehly, vyd. Kruh v Hradci Králové, 1984, 1. vyd.)

TEXTOVÉ PŘEDLOHY

Hans Christian Andersen: Děvčátko se sirkami, Pohádky a povídky I SNKLHU, Praha 1953, přeložila Jiřina Vrtišová

Byla krutá zima; sněžilo a smrákalo se v tmavý večer: byl to také poslední večer v roce, silvestrovský večer. A v té zimě a v té tmě chodilo po ulici chudé děvčátko, prostovlasé a bosé. Sice když odcházelo z domova, mělo na nohou pantofle, ale byly mu málo platné! Byly veliké, nosila je naposledy jeho maminka, tak velikánské byly. A když děvčátko pospíchalo přes ulici, kterou se tryskem hnaly mimo ně dva vozy, ztratilo je. Jeden pantofel již nenašlo, s druhým utekl jakýsi chlapec pokřikuje, že se mu hodí za kolébku, až bude mít jednou děti.

A tak děvčátko chodilo po ulici bosé, s nožkami zčervenálými a promodralými zimou. V staré zástěrce mělo hromádku sirek; jeden svazček drželo v ruce. Nikdo si za celý den nic od ní nekoupil; nikdo jí nedal jediný haléř. Chodila ulicemi hladová a promrzlá, vypadala, chuděrka, velmi zakřiknuté. Sněhové vločky jí padaly na dlouhé, zlatavé vlásy, jež se jí na šíji krásně vlnily, ale děvčátko nemyslílo vůbec na to, jak je hezké. Ze všech oken zářilo světlo a až na ulici překrásně voněla husí pečeně - vždyť byl silvestrovský večer! Na to teď děvčátko myslelo. V zákoutí dvou domů, z nichž jeden vyčníval do ulice o kousek víc než druhý, se děvčátko schoulilo. Stáhlo nohy pod sebe, ale přesto mrzlo ještě víc než dříve. Domů se však neodvažovalo, vždyť neprodalo ani jedinkou sirku a neutřilo jediný haléř. Tatínek by jí nabídl doma je také zima, mají sotva střechu nad hlavou a vítr jim hvízdá světnici, třebaže nejhorší škvrny ucpali slámou a hadry. - Ručky měla mrazem téměř ztuhlé. Ach, jak by bylo hezké,

zahřát si je nad sirkou! Kdyby tak vytáhla jednu ze svazečku, rozškrtla ji o stěnu a zahřála si prsty... Vytáhla jednu, škrt - jak zajiskřela, jak hoř! Hořela teplým jasným plamenem, jako svíčka, když držela kolem ní ruku. Jaké to bylo podivuhodné světlo! - Děvčátko se zdálo, že sedí u velikých železných kamen s lesklými mosaznými kuličkami a mosazným kováním; hořelo v nich překrásně, a jak hrály! Ach --- Děvčátko již natahovalo nožky, aby si je také ohřálo - v tom plamen zhasl. Kamna zmizela - děvčátko sedělo na chodníku s oharkem dohořelé sirky v ruce.

Rozškrtlo novou, rozhořela se, svítila, a jak její záře dopadala na zeď, zeď se stala průhlednou jako závoj: děvčátko jí vidělo do světnice. Stál tam stůl prostřený zářivě bílým ubrusem a jemným porcelánem a na něm překrásně voněla pečená husa, nadváná švestkami a jablky! A co bylo ještě nádhernější - husa vyskočila z mísy, kolébala se po podlaze s vidličkou a nožem v hřbetě a zamířila přímo k chuděrci děvčátku. Vtom sirka zhasla a děvčátko vidělo zas jen silnou, studenou zeď.

Rozškrtlo další sirku. A pojednou se octlo pod překrásným vánočním stromkem. Byl ještě větší a ještě vyzdobenější než ten, který vidělo letos o vánočních skleněných dveřích u bohatého kupce. Na jeho zelených větvích hořelo na tisíce svíček a shlížely odtamtud na děvčátko pestré ozdůbky, jako jsou ty, jež zdobí výkladní skříně. Děvčátko po nich natáhlo obě ruce - vtom sirka zhasla; vánoční světylka však stoupala výš a výš - děvčátko vidělo, jak jsou z nich jasné hvězdy na nebi - jedna z nich

teď padá a kreslí po obloze dlouhou ohnivou čáru.

„Někdo umírá!“ řeklo si děvčátko, neboť babička - jediný člověk, který k ní byl hodný, ale která již umřela - říkala: „když padá hvězda, odchází nějaká duše k Bohu.“

Děvčátko znovu rozškrtlo o zeď sirku; zazářila a v její záři se mu objevila babička - nemirně jasná, zářící, přívětivá a předobrá.

„Babičko!“ zavolala děvčátko. „Vezmi mě s sebou! Já vím, že zmizíš, až sirka dohoří - zmizíš jako ta teplá kamna, jako ta krásná husí pečeně a jako ten nádherný vánoční stromek!“ - A rychle rozškrtla všechny zbylé sirky ze svazečku, chtěla si babičku podržet co nejdéle: a sirky vydávaly takovou záři, že bylo jasné než za bílého dne. Ještě nikdy nebyla babička tak hezká a tak veliká. Vyzdvihla si děvčátko do náruče a letěly spolu v lesku a radosti vysoko, převysoko; tam již nebyla ani zima, ani hlad, ani úzkost - byly u Pánaboha! -

Ale v zákoutí u domu sedělo za mrazivého rána děvčátko s červenými tvářemi, s úsměvem na rtech - a bylo mrtvé; zmrzlo v poslední večer starého roku. Novoroční jitro se rozbřeslo nad mrtvolkou sedící tam se sirkami, jejichž jeden svazček byl téměř vyškrtán. „Chtěla se ohřát,“ říkali lidé. Ale nikdo nevěděl, co krásného viděla a v jakém jasu odevšla s babičkou do radosti Nového roku.

PŘÍPITEK S VÝHERKYNÍ

Pavla Jiráňková, vítězka redakční soutěže z čísla 1 konečně navštívila redakci a přijala pozvání na šálek silné dobré kávy, neboť redaktori, bohužel, alkohol nepijí. Proto byl přípitek jen symbolický.

DNES ČTEME
Z... ..

...Luboše Zeleného

Démonkracie

Můžeme zakázat i historii
Vančuru Seiferta a Míčka Flíčka
Marxe Engelse
Ransdorfa i Grebenička

K záchraně naší pohody
Všechno co se nám nehodí
A pak při svaté literární misi
Floriany Černíky i Sýsy

Když nám v uších
už zazní předposlední salva
poděkujeme i těm co brblali
a zakážeme i Havla...

Ať tedy věčně žije
ta naše česká démonkracie

DNES JSME...

■ Zaslechli jsme od vedoucích souborů, že diskusní klub seminaristů letos funguje mnohem lépe než v minulých letech. Pomáhá tomu obálková metoda, která přináší témata k diskusi. Díky tomu se debata nezastavuje na detailech, ale směřuje k věci. Také je pochvalována možnost nechat na vedoucích, zda se diskusního klubu se seminaristy zúčastní.

■ Našli jsme na mapě, že taneční studio Magdaléna je sice z Rychnova, ale od Jablonce a ne od kněžny.

■ V kuloárech se šušká, že malá Mona, fenka lektora Haviga Greschoniga, se zamilovala do Matěje, psa grafika Pavla Kocycha. V pondělí navečer jej dvakrát přišla navštívit, ale Matěj dal před její společností přednost spánku.

■ Slyšeli jsme, jak Luděk Richter řekl: „Takhle placaté prasátko ani jednat nemůže.“ Irina Ulrychová odvětila: „Nebyl to překlep? Nemělo to být placátko?“

■ Přečetli jsme si za vás v knize P. Brooka Nitky času: „Hlediště je jako malá restaurace, která má nakrmit své zákazníky. Do divadla přichází na představení možná stovka a zřídka kdy tisícovka lidí: pole je vymezeno zdmi sálu a délkou místnosti – tady přesně začíná a končí naše odpovědnost poskytnout dobré jídlo. Celé to může znít pokorně a skromně, ale ve skutečnosti je to mnohem větší výzva, než se pokoušet zachránit lidstvo. Představení má možnost proměnit slova o lepším životě v přímou zkušenost, a tím může být mocným protilekem na zoufalství. Existuje jediný test: odcházejí diváci z divadla o něco odváženější, o něco silnější, než jacy do něho vešli? Je-li odpověď kladná, je jídlo zdravé.“

DNEŠNÍ PROGRAM

ÚTERÝ

20.6.2006

8.30 - 12.00
8.30 - 12.30
9.00 - 11.30
14.00 - 16.30

dílňky pro děti ze souborů
semináře pro dospělé
4. blok vystoupení souborů pro veřejnost
4. blok vystoupení souborů

Máj! Máj? Máj... Koukej! ZUŠ Klecany

Mlýnek Bagr a traktor, ZUŠ Liberec

Čarodějné jaro Divadlo před tabulí, Gymnázium Dr. J. Pekaře, Mladá Boleslav

Malá prodavačka zápalek Divadýlko Strašidílko, ZŠ Západní, Plzeň

16.45 - 17.45
16.45 - 18.45
17.00 - 17.45
18.00 - 19.30
20.15

diskusní kluby seminaristů
dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících ve 4. bloku
diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 4. bloku
seminář k inscenacím 4. bloku
doplňkový program

Koncert Hudební divadlo Radost, Hradec Králové (Pavel Černík, Jiří Vyšohlíd)

BLAŽKOVÁ 2006 - DÍL 5

BUNGEE JUMPING

Deník Dětské scény - Trutnov 2006. Číslo 4.

Redakce: Eva Brhelová, Iva Dvořáková, Pavel Kocych, Vojtěch Maděryč, Gabriela Sittová. Foto: Michal Drtina. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 20.6.2006 v 4:05. Vychází - v úterý 20.6.2006 ve 10.15. Náklad - asi 350 ks. Neprošlo jazykovou úpravou.